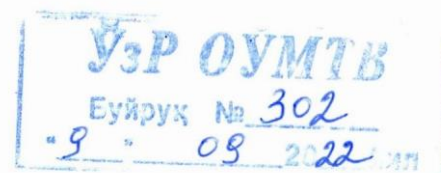

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
Ўзбекистон Республикаси Давлат геология ва минерал ресурслар қўмитаси

**60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси бакалавриат
таълим йўналишининг малака талаблари**

Тошкент

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Геология фанлари университети
- Ўзбекистон Республикаси Давлат геология ва минерал ресурслар қўмитаси
- Гидрогеология ва муҳандислик геологияси институти

ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2022 йил «29» 08 даги 5 – сонли йиғилишида маъқулланган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2022 йил «9» 09 даги 302 – сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур Малака талаблари “Олий таълим давлат таълим стандарти. Асосий қоидалар, “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкасига мувофиқ ишлаб чиқилган ва расмий меъёрий-услубий ҳужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Малака талабини расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р	бет
1. 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси бакалаврият таълим йўналишининг умумий таснифи	4
1.1. Қўлланиш соҳаси	4
1.1.1. 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши Малака талабининг қўлланилиши.....	4
1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	4
1.2. 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи	4
1.2.1. 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари.....	4
1.2.2. 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари.....	4
1.2.3. 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари.....	5
1.2.4. 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.....	5
2. 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар...	6
2.1. Умумий компетенциялар.....	6
2.2. Касбий компетенциялар.....	7
Библиографик маълумотлар.....	8
Келишув варағи.....	9

1. 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси бакалаврият таълим йўналишининг умумий таснифи

60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрлаш кундузги, кечки ва сиртқи таълим шаклларида амалга оширилади. Барча таълим шакллари бўйича ўқитиш кредит-модуль тизими асосида ташкил қилинади. Кундузги таълимда бакалаврият дастурининг меъёрий муддати 4 йил.

1.1. Қўлланиш соҳаси.

1.1.1. 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши Малака талабининг қўлланилиши.

Малака талаби 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи барча олий таълим ташкилотлари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур таълим йўналиш бўйича малака талаблари, ўқув режа ва фан дастурларини ишлаб чиқиш ва янгилаш, улар асосида ўқув жараёнини самарали амалга ошириш учун масъул ҳамда ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим ташкилотининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари) ва профессор–ўқитувчилари;
- таълим йўналишининг ўқув режаси ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим ташкилотининг талабалари;
- бакалаврият битирувчиларининг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;
- таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;
- олий таълим ташкилотларини молиялаштиришни таъминловчи органлар;
- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;
- кадрлар буюртмачилари ва иш берувчи ташкилот ва корхоналар;
- олий таълим ташкилотларига ўқишга кираётган абитуриентлар, уларнинг ота-оналари ва бошқа манфаатдор шахслар.

1.2. 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи.

1.2.1. 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси – табиий билимлар соҳасидаги йўналиш бўлиб, у гидрогеология соҳасини ривожлантиришга, истикболни белгилашга, касбий кўникмага, мутасаддилик қобилиятига йўналтирилган инсон фаолиятининг воситалари, усуллари ва услублари мажмуасини қамраб олади.

1.2.2. 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

- гидрогеологик ва муҳандис-геологик ишларини амалга оширувчи бўлинмалар;
- геологик корхоналар ва ташкилотлар, улар томонидан ҳудудларда ер усти ва ер ости сувларини кидириш ва баҳолаш ҳамда муҳандис-геологик жараёнларни ўрганиш бўйича олиб бориладиган дала (экспериментал) тажриба ишлари;
- лаборатория мажмуалари, уларда қўлланиладиган асбоб-ускуналар, замонавий жихозлари, гидрогеологик ва муҳандислик геологиясига доир масалаларни ечиш бўйича тўпланган маълумотлар талқини ва компьютер дастурлари асосида уларни қайта ишлаш мажмуалари;
- гидрогеологик ва муҳандис-геологик маълумотлардан фойдаланадиган ва уларни талқин қилиш билан шуғулланувчи ишлаб чиқариш корхоналари, бирлашмалар, илмий-

тадқиқот институтлари, табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг сув инспекциялари ва бошқалар.

1.2.3. 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари:

- ташкилий-бошқарув;
- геология-қидирув ишлари;
- лойиҳавий-конструкторлик;
- илмий-тадқиқот фаолияти;
- ишлаб чиқариш-технологик фаолиятини ўз ичига олади.

1.2.4. 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари

60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши бўйича бакалавр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофиқ бакалаврият битирувчиси қуйидаги касбий вазифаларни бажаришга қодир бўлиши лозим:

Ташкилий-бошқарув:

- ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқариш;
- ташкилот ва корхоналар фаолиятини стратегик ривожлантиришда замонавий иқтисодий билимларни қўллаш орқали бошқариш;
- ташкилот, корхона ва уларнинг алоҳида бўлинмалар ташкилий тузилмасини оптималлаштириш, ходимларнинг профессионал тайёргарлик даражасини ошириб боришни ташкил қилиш ва бошқариш, меҳнат салоҳиятидан самарали фойдаланишни режалаштириш, меҳнатни рағбатлантириш тизимини йўлга қўйиш;
- бирламчи ишлаб чиқарувчи бўғин ишини ташкил қилиш ва уни бошқариш;
- бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш ва уни бажариш, назорат қилиш ва амалга оширилган ишларнинг натижаларини баҳолаш;
- касбга оид муаммолар ечимларини амалиётга тадбиқ этиш, ишлаб чиқариш жараёнида сифатни бошқариш;
- корхоналар ташкилий–бошқарув фаолиятида қабул қилинадиган қарорларни ижтимоий–иқтисодий самарадорлик мезонлари асосида ишлаб чиқишда ҳамда қарорларни муқобил вариантини танлаб олишни асослашда иштирок этиш;
- замонавий ахборот технологиялардан бошқарувда фойдаланиш, ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш усуллари ва механизмларини ишлаб чиқиш;
- атроф–муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилиш;
- ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларидан фойдаланишни режалаштириш, фавқулодда содир бўлиши мумкин бўлган хавф–хатарларни таҳлил қилиш.
- ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш корхоналарига инвестицияларни жалб қилиш механизмларини қўллаш, инвестицион лойиҳаларни ишлаб чиқиш ва бошқариш.

Геология–қидирув ишларида:

- дала геологик излаш ва қидириш ишларини ўтказиш, лойиҳа–смета ҳужжатларини тузиш услубларини ўзлаштириш, фонд материалларини умумлаштириш ва таҳлил қилиш, захира ҳисоблашнинг замонавий методларини қўллаш;
- ер ости сувлари конларини техник–иқтисодий баҳолаш, техник–иқтисодий кўрсаткичларни аниқлашни, иқтисодиёт ва унинг тармоқларини ривожланиш қонунлари ва қонуниятларини мукамал билиши ва улардан фойдаланишнинг замонавий методларини қўллаш олиш;
- геология–қидирув ишлари давомида бажарилаётган илмий, ишлаб чиқариш ва технологик масалаларни ечим топишида фан ва техниканинг замонавий ютуқларини ҳисобга олиш;

Лойихавий–конструкторлик:

- гидрогеология ва муҳандислик геологиясининг стратегик йўналишларини аниқлаш ва тадқиқ қилиш лойиҳасини тизимий ёндошув асосида автоматлаштирилган равишда ишлаб чиқиш;
- бажарилаётган тажриба ва амалий ишлар натижалари бўйича математик, информатсион ва имитацион моделларни ишлаб чиқиш ва тадқиқ қилиш;
- лойиҳавий ва дастурий ҳужжатларни ишлаб чиқиш;
- амалиётда информатсион технологияларнинг халқаро ва касбий стандартларини, замонавий парадигма ва методологияларни, инструментал ва ҳисоблаш воситаларини (тайёргарлик профилига мос равишда) қўллаш.

Илмий–тадқиқот фаолиятида:

- ишлаб чиқилган дастурлар асосида геологик жараёнлар, уларнинг хосилалари, тоғ жинслари, минераллар, қаттиқ, суюқ ва газсимон фойдали қазилмалар, Ер қаърининг физик ҳолати, ер ости сувлари генезиси, турлари, таркибий тузилишини аниқлаш;
- сув сифати ва уни сертификатлашни таъминлаш жараёнларини таҳлил қилиш, синтез қилиш ва оптималлаштириш методларини ишлаб чиқиш;
- интернет тармоғидан гидрогеологик ва муҳандис–геологик ютуқлар ҳақидаги энг янги илмий маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш;
- илмий–тадқиқот ва ишлаб чиқариш жамоаси таркибида (тайёрланганлик профилига мос равишда) касбий фаолият масалаларини муваффақиятли ечиш.

Ишлаб чиқариш–технологик фаолиятда:

- ташкилотнинг геологик-ишлаб чиқариш фаолиятига тегишли қарорлар, буйруқлар, топшириқлар ва бошқа бошқарув материалларини;
- худуд геологиясининг нефтгаздорлиги ва конларини;
- нефть ва газ конларини қазиб олиш қоидаларини;
- қазиб олинаётган хом ашёга бўлган саноат талабларини;
- бурғи қудуқларининг мавжуд промисловых ва геофизикавий тадқиқот усулларини;
- бурғи қудуқларини қазиб ва эксплуатация қилишни ва қўлланилаётган асбоб-ускуналар тавсифини;
- бурғилаш технологиялари асосларини, бурғи қудуқларини жорий ва капитал таъминлашни;
- иқтисодиёт асосларини, ишлаб чиқариш, меҳнат ва бошқарувни ташкил этиш;
- геологик ҳужжатларни расмийлаштириш қоидаларини;
- чизма-графикларни тузиш тамойиллари ва усулларини, геологик ҳужжатлашни ва каратаж материалларини қайта ишлашни;
- ер қаъри ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш қоидаларини;
- хавфсизлик техникаси ва ишлаб чиқариш санитарияси қоидаларини;
- геологик материалларни ҳисобга олиш ва сақлаш қоидаларини;
- меҳнат қонунчилиги асосларини билиши керак:

2. 60721700–Гидрогеология ва муҳандислик геологияси таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

- давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий-иқтисодий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиш;
- хорижий тиллардан бирида касбий фаолиятига оид ҳужжатлар ва ишлар моҳиятини

тушуниши, табиий илмий фанлар бўйича касбий фаолияти доирасида зарурий билимларга эга бўлиши ҳамда улардан замонавий илмий асосда касб фаолиятида фойдалана билиш;

– ахборот технологияларини касбий фаолиятида қўллай билиши, ахборотларни йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиш;

– янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиш;

– соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида тасаввурга эга бўлиш.

2.2. Касбий компетенциялар:

– меъерий-ҳуқуқий ҳужжатларни излаш, таҳлил қилиш ва улардан касбий фаолиятида фойдаланиш кўникмаларига эга бўлиш;

– ташкилий тузилмаларни оптималлаштириш, кадрларни бошқариш стратегиясини қўллаш, тадбирларни режалаштириш ва амалга ошириш кўникмаларига эга бўлиш;

– музокаралар, учрашувлар, ишбилармонлик ёзишмаларини олиб бориш ва онлайн алоқаларни амалга оширишни билиш;

– ишлаб чиқариш жараёнини сифатли бошқариш стратегиясини ишлаб чиқиш ва тадбиқ қилиш;

– ишлаб чиқариш жараёнларини амалга ошириш учун зарур бўлган восита ва ресурсларини тўғри режалаштириш;

– ахборот технологияларидан самарали фойдаланиш тизимини яратиш ва уларнинг эксплуатацияси билан боғлиқ жараёнлар мониторинги ва сифатини баҳолаш методлари ва механизмларини ишлаб чиқиш;

– атроф–муҳитни муҳофаза қилиш ва ишлаб чиқариш жараёнларининг меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келишини назорат қилиш;

– муҳандислик ва конструкторлик ечимларни амалиётга тадбиқ қилиш;

– ишлаб чиқариш жараёнида сифатни бошқариш;

– ижрочилар жамоаси ишини ташкил қилиш;

– фикрлар хилма–хиллиги шароитда бошқарув қарорини қабул қилиш;

– бирламчи конструкторлик, технологик ёки ишлаб чиқариш бўлимлари ишини ташкил қилиш ва уни бошқариш;

– бажариладиган иш режасини тузиш ва бу ишни назорат қилиш, ишни бажариш учун зарур бўлган ресурсларни режалаштириш, ўз ишининг натижаларини баҳолаш;

– ишлаб чиқариш жараёнларининг атроф–муҳитга таъсирини ва ишчи–хизматчиларнинг меҳнат хавфсизлигини назорат қилиш тизими талабларига мослигини мониторинг қилиб бориш кўникмаларига эга бўлиш.

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият жабҳаси, бакалавриятнинг асосий таълим дастури (бакалаврият дастури), гидросфера, табиатда сувнинг глобал айланма харакати, сувлар генезиси, сув хавзалари, ер ости сувлари, ичимлик сувлари, дарзлик сувлари, қатламлараро сувлар, гурунт сувлари, сизот сувлар, гидроминерал сувлар, сув кимёси, сувлардан намуна олиш, сув тахлили, микроэлементлар, гидрогеологик тадқиқотлар, муҳандис-геологик жараёнлар, муҳандис-геологик тадқиқотлар, лёссимон жинслар, деформация, геологик структуралар, гидрогеологик суратга олиш, геологик кесма тузиш, гидрогеологик хариталаш. гидрогеологияда ГАТ технологиялари, геосинклинал, чўкинди жинслар, қоплама ётқизиқлар, дельта чўкиндилари, делювий, денгиз ётқизиқлари, кўчкилар, гидрогеологик моделлаш. Гидрогеологик тадқиқотларда дастурий таъминотлар.

КЕЛИШУВ ВАРАҒИ

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Геология фанлар университети

Ректор В.б М.У.Исоқов

2022 йил « 29 » 08

М.Ў.

КЕЛИШИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
хузуридаги Олий таълимни
ривожлантириш тадқиқотлари ва илғор
технологияларни татбиқ этиш маркази

Ислом Каримов номидаги Тошкент
Давлат Техника университети

Директор Ш.У.Якубов

2022 йил « 29 » 08

М.Ў.

Ректор С.М.Турабджанов

2022 йил « 29 » 08

“Гидрогеология ва муҳандислик
геологияси институти” ДМ

“Ўзбекгидрогеология” ДУК

Директор Қ.Р.Мингбоев

2022 йил « 29 » 08

М.Ў.

Директор Б.Қодиров

2022 йил « 29 » 08

М.Ў.